

7/19145 - 6K-21
7/19149 - 6K-21
7/20617 - 6K-36

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

31 Aralık 2019

Sayı : 30824082/610- 310358
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

7/9130 - 6K-101 .../.../2019
7/14799 - 6K-11
7/16511 - 6K-12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza gönderiliş tarih ve sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (3 Adet- 3 Sayfa)
- Cevap yazısı (10 Adet- 20 Sayfa)

7/18785 - 6K-18
7/19625 - 6K-29
7/21016 - 6K-43
7/21318 - 6K-47

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Cumhurbaşkanı Yardımcılığı

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN HASAN SUBAŞI'NIN
TBMM 7/19625 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

26 Eylül 2019 tarihinde Silivri merkez üslü 5.8. şiddetinde meydana gelen depremde İstanbul'da bulunan pek çok konut, işyeri ve kamu binaları etkilendi. İstanbul Valiliği Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi'nce yapılan çalışmalar sonucunda 1.895 az hasarlı, 320 ağır hasarlı konut; 20 az hasarlı, 9 ağır hasarlı okul ve 1 az hasarlı, 1 ağır hasarlı devlet hastanesi ve 1 az hasarlı, 4 ağır hasarlı kamu binası tespit edilmiştir.

Depremde zarar gördüğü ve tehlike arz ettiği için tahliyesine karar verilen binalar arasında;

- 29 okul binası,
- İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün Gayrettepe'de bulunan binası,
- İstanbul Üniversitesi Çapa Dış Hekimliği Fakültesi binası,
- Süleymanpaşa ilçesinde bulunan Namık Kemal Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu binası bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Çapa Dış Hekimliği Fakültesi ağır hasarlı olarak tahliyesine karar verilirken, Cerrahpaşa Çocuk Acil ve Veteriner Fakültesi binalarının ise az hasarlı durumda olduğu tespit edilerek bu binaların performans testlerine tabi tutulması kararlaştırılmıştır.

Bu tablo göstermektedir ki, üniversiteler, hastaneler, okullar özetle kamu binaları en hasarlı ve çürük yapılar olup can ve mal kaybı için en çok tehlike arz edenlerdir. 5.8. şiddetinde değil de 6 ya da üzerinde bir deprem olsa kamu hastanelerinde ve okullarında kaybedeceğimiz insanlarımızın ve çocuklarımızın kaybindan kim sorumlu olacaktı?

Toplamda 186 kez değişen İhale Yasasıyla, Sayıştay ve Meclis denetiminden çıkarılan uygulamalarla ihale edilen ve inşa edilen kamu binaları, deprem tehdidi karşısında binlerce insanımızın kaybına yol açacak ciddi riskler barındırmaktadır.

Kamu binalarının denetlenmesi, depreme dayanıklılık testlerinin yapılması ve gerektiği takdirde güçlendirme çalışmalarının olası bir depremle karşılaşmadan gerçekleştirilmesi elzemdir.

Bununla birlikte, Hazine'ye gelir sağlamak amacıyla 8 Haziran 2018 yılında başlatılan ve süresi 2019 yılsonuna kadar uzatılan İmar Affı ile riskli binalara ruhsat verilmesi uygulaması insanlarımızı tedirgin etmektedir. Denetimlerden kaçırılan usulsüz binalara ruhsat verilmesi olası bir depremde büyük can kayıplarına yol açacaktır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1) İhale Yasası ve Sayıştay denetim ve denetleme faaliyetlerinin güçlendirilmesi, kapsamının daraltılmak yerine genişletilmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır?
- 2) Yasama organının, kamu ihaleleri ve uygulamaları üzerinde sahip olduğu ve daraltılan denetim ve denetleme faaliyetlerinin kapsamının genişletilmesi konusunda yürütmekte olduğunuz çalışmalarınız var mıdır?
- 3) Türkiye çapında ve özellikle İstanbul'da okul ve hastaneler başta olmak üzere kamu binalarının depreme dayanıklılığı konusunda ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?
- 4) İmar Affından haksız olarak faydalanan depremde yıkılması muhtemel binaların tespiti ve değerlendirilmeleri konusunda ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?
- 5) İhale Kanunu ile ihale edilen kamu binalarının inşaatları konusunda depreme dayanıklılık asgari şartlarının sağlanması konusunda ne gibi denetim faaliyetleri yürütülmektedir?

CEVAPLAR

1,2) 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 11 inci maddesinde denetim, muayene ve kabul işlemlerine, anılan Kanunu'nun 31 inci maddesinde ise yapı denetim görevlilerinin sorumluluğuna yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

Diğer taraftan; Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 4 üncü maddesinde "yapı denetim görevlisi" tanımına ve aynı Şartnamenin 14 üncü ve 15 inci maddelerinde de işlerin denetimi ile yapı denetim görevlisinin yetkilerine yönelik düzenlemelere yer verilmiş, ayrıca; Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliğinde yapım işlerinde muayene ve kabul komisyonlarının kuruluş ve çalışma esasları ile muayene ve kabul işlemlerinde uygulanacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

3) Bakanlığımızca 12 Haziran 2003 tarih ve 416 sayılı Genelgemizle bütün kamu kuruluşlarına binaların depreme karşı rehabilitasyonu için gerekli ödeneklerin birim maliyetleri iletilerek, bu ödeneklerin Bakanlığımız bütçesine aktarılması durumunda depreme karşı inceleme ve gerekiyorsa güçlendirme çalışmalarının Bakanlığımızca yürütülebileceği bildirilmiştir. Bu Genelgemizi takiben İçişleri Bakanlığı vb. kamu kurumları tarafından gelen talepler üzerine adı geçen kurumlara ait binalara yönelik güçlendirme çalışmaları yurt çapında yürütülmüştür. Bu kapsamda İstanbul İlinde bugüne kadar toplam 175 adet kamu binasında (292,465.24 m²) deprem dayanımlarının belirlenmesi ve gerektiğinde güçlendirme projelerinin hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yapılmış olup, halen kurumlar tarafından talep edildiği takdirde Bakanlığımızca bu çalışmalar yürütülmektedir. Diğer yandan, bazı kamu kurum ve kuruluşları da geçen zaman içerisinde Bakanlığımız dışında kendi bünyelerinde veya valilikler kanalıyla deprem inceleme çalışmalarını yürütmektedirler.

Ayrıca, konu ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı'ndan alınan bilgide;

Ülkemiz genelinde Sağlık Bakanlığı tarafından kullanılmakta olan 1. ve 2. basamak sağlık tesisleri ile diğer hizmet binalarının gerek hizmet ihtiyaçları gerekse depreme dayanıklılık noktasında tadilatının yapıldığı, yapılan tahkiklerde tadilata elverişli olmadığına karar verilen binaların yeni yatırımlar ile desteklendiği,

İstanbul İlimizde mülkiyeti maliye hazinesine ait olup, Sağlık Bakanlığına tahsisli bulunan Sağlık Tesisleri binalarından 1999 yılı öncesi yapılan tüm binalara deprem analizi yaptırıldığı, yeterli deprem performans düzeylerini sağlamayanlar ile ilgili yıkım/yeniden yapım/güçlendirme kararları alınarak uygulamaya geçildiği,

Bununla birlikte Silivri açıklarında 26.09.2019 tarihinde meydana gelen deprem sonrası ilimizde bulunan Sağlık Tesislerinde İl Sağlık Müdürlüğü teknik personelince yerinde yapılan gözlemsel incelemelerde bazı binalarda hasarlar tespit edildiği,

İstanbul Valiliği bünyesinde tüm kamu binalarına ilişkin bir çalışma grubu oluşturulduğu ve deprem tahkik çalışması bulunmayan tüm binalara deprem güvenlik analizi yaptırılması talimatlandırıldığı, bu kapsamda Bakanlık tarafından ödenek planlaması yapıldığı, deprem analiz çalışmalarına başlandığı,

ifade edilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan bilgide ise;

İstanbul Valiliği İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB) tarafından İstanbul'un muhtemel bir depreme karşı hazırlanması amacıyla 2006 yılında oluşturulan "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi" (İSMEP)' kapsamında yapılan depremsellik analizi sonuçlarına göre İlde 1999 Marmara Depremi öncesi yapılan eğitim kurumlarının yıkılıp yeniden yapımına veya güçlendirilmesine karar verildiği,

Bu bağlamda; projenin başladığı 2006 yılından bugüne kadar İSMEP kapsamında 1.244 okula ait 1.795 binanın depreme karşı durumunun incelenmesine ilişkin güçlendirme fizibilite çalışmalarının tamamlandığı, 648 okula ait 801 eğitim ve okul binasının güçlendirme ve onarım inşaat çalışmalarının yapıldığı, 270 okula ait 299 binanın yıkılarak yeniden yapıldığı, 47 okul ve eğitim binasının inşaatlarının ise devam ettiği,

26 Eylül 2019 tarihinde meydana gelen 5.8 büyüklüğündeki depremden sonra Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün yapmış olduğu tespitlere dayalı olarak 38 okul ve eğitim kurumun ileri tetkik ve inceleme yapılmak üzere tedbir amaçlı boşaltıldığı, boşaltılan okul ve eğitim kurumlarından eğitim alan öğrencilerin diğer uygun okullarda eğitim ve öğretime devam ettiği,

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün teknik elamanları ve Valilik bünyesi altında faaliyet gösteren İstanbul Proje Koordinasyon Birimince (İPKB) Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Profesörlerinden oluşturulan 3 kişilik heyet tarafından yapılan bilimsel ve ileri tetkik incelemeler sonucunda tedbir amaçlı boşaltılan 8 okulun tekrar kendi binasında eğitim öğretime devam ettiği, diğer okullarla ilgili çalışmaların ise devam ettiği,

belirtilmektedir.

4) İmar Barışını düzenleyen 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16 ncı maddesi kapsamında Yapı Kayıt Belgesi, söz konusu maddenin amir hükmü uyarınca, yapı sahibinin beyanına istinaden alınmakta olup, Yapı Kayıt Belgesi alınan yapılar, beyanların doğruluğu bakımından Bakanlığımız ve ilgili belediyelerce denetlenmektedir. Söz konusu İmar Barışı düzenlemesi ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve süreç içerisinde bu yapıların Kentsel Dönüşüme tabi tutulması maksadıyla yürürlüğe konulduğundan süreç içerisinde Yapı Kayıt Belgesi alınan yapılar Kentsel Dönüşüme tabi tutulacaktır.

5) 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 20'nci maddesi ile yapıların imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabileceği, anılan Kanuna göre hazırlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin yirminci fıkrasında ise yapı ruhsatı talep edilen projelerde ayrıca; afet, deprem yangın, otopark, enerji verimliliği, sığınak, asansör, yapı malzemeleri, gürültüye karşı korunma, ısı ve su yalıtımı, yapı denetimi, iş güvenliği, iskele, erişilebilirlik ve çevre gibi konulardaki yapıya ilişkin hükümler içeren mevzuata da uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, anılan Yönetmeliğin kamu alanlarında yapılacak yapılarda ruhsat işlemlerine ilişkin sürece yer verilen 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasında; "Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar; uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla ilgili idarelerden avan projelere göre yapı ruhsatı alınarak inşa edilir." hükmü, üçüncü fıkrasında; "Bu yapılarda plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere, mimari, statik, tesisat projelerinin hazırlanmasına ve onaylanmasına, inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşlarının mimar ve mühendislerince üstlenilir. Kamu kurum ve kuruluşlarınca, kamu ihale mevzuatı kapsamında denetime ilişkin hizmet alımı yapılan yapılarda inşaatın fenni mesuliyeti, kamu kurum ve kuruluşu adına danışmanlık hizmeti alınan firmanın, imar mevzuatında belirtilen şartları haiz mimar ve mühendislerince üstlenilebilir. Danışman firmanın fenni mesul mimar ve mühendisleri uzmanlık alanlarına göre yapının; tesisatı ve malzemeleri ile birlikte 3194 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatına, imar planına, ruhsat ve eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini kamu kurum ve kuruluşu adına denetlemekle görevli ve sorumlu olup, bu sorumluluğu kabul ettiğine dair noter onaylı bir taahhütnameyi ruhsat vermeye yetkili idare ile ihaleyi yapan kurum veya kuruluşa sunar." hükmü ve onuncu fıkrasında; "Yapının kamu adına denetimine ilişkin bütün fenni mesuliyetler mimar ve mühendisler tarafından üstlenilmeden yapı ruhsatı düzenlenemez." hükmü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, kamu alanlarında yapılacak yapılarda, yapıların kamu adına denetimine ilişkin bütün fenni mesuliyetin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenilmesi öngörülmüş olmakla birlikte, Kanun ve Yönetmelikte belirtilen ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar haricinde ruhsat düzenlenmesi gereken yapıların ruhsatsız yapılması veya ruhsat ve ruhsat eki projelere aykırı imalat yapıldığının tespiti halinde; ilgili idaresince 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesi uyarınca yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulması veya tamamlanmış olması halinde ise yapının kullanımına müsaade edilmemesi gerekmekte olup, bu madde kapsamında idaresince yapılacak uygulamaların inşa aşamasındaki yapılar da dahil olmak üzere yapının inşai faaliyeti tamamlanarak yapı kullanma izin belgesi alınana kadarki tüm aşamalarında ve yapı kullanma izin belgesi alınması sonrasında da ruhsat ve eklerine aykırılığın tespiti halinde uygulanması gerekmekte olup, bu itibarla Kanunun 32 nci maddesi kapsamında en çok bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsat ve eklerine uygun hale getirilmesi veya mümkün ise yürürlükteki plan ve mevzuat hükümlerine uygun olmak kaydıyla idaresinden tadilat ruhsatı alınması gerekmekte olup, aksi takdirde Kanunun 32 nci maddesi uyarınca yapı ruhsatı iptal edilerek, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binanın, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılması gerekmektedir. Ayrıca, idare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların bir aylık süre beklenmeden ruhsatlarının iptal edileceği ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında yıkım kararı alınarak uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen para cezasına ilişkin idari müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

İmar mevzuatı uyarınca tespit edilen aykırılıkların giderilmesine yönelik 5393 sayılı Kanun uyarınca öncelikle ilgili belediyeler yetkili kılınmış olup, ilgili belediyesince yasal süresi içerisinde işlem tesis edilmemesi halinde ise 5216 sayılı Kanun'un 11 'inci maddesi uyarınca büyükşehir belediyesi yetkili kılınmıştır. İdarelerce yasal süresi içerisinde yapının mevzuata uygunluğunun sağlanamaması halinde ise imar mevzuatı kapsamında gerekli iş ve işlemler 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8/g maddesi ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 67 nci maddesi uyarınca Bakanlığımız adına Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca, 4703 sayılı “Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun” uyarınca, yapı malzemelerinde ürün güvenliğinin sağlanması konusunda yetkili ve sorumlu kuruluş olan Bakanlığımız, düzenlediği mevzuat gereği, Ülkemizde piyasaya arz edilirken CE veya G işaretlemesi iliştilmesini zorunlu hale getirmiş olduğu yapı malzemelerine yönelik piyasa gözetimi ve denetimi(PGD) faaliyetlerini, hazırladığı yıllık program çerçevesinde ve gelen şikayetler üzerine, Valilikler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) vasıtasıyla gerçekleştirmektedir. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (305/2011/AB) ve Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik kapsamında, okullar ve hastaneler de dahil, tüm kamu ve özel binalarda ve her türlü yapı işlerinde veya bu işlerin herhangi bir kısmında kalıcı olarak kullanılmak amacıyla üretilerek piyasaya arz edilen, özellikle, yapının taşıyıcı sistemine önemli ölçüde etkisi nedeniyle hazır beton ve betonarme donatı çeliği gibi riskli ürünler başta olmak üzere, yapı malzemelerine yönelik, yıllık 19.000 civarında piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) faaliyeti gerçekleştirilmekte ve uygunsuzluk tespiti durumunda üreticilere idari yaptırım uygulanmaktadır.